

SZERETET

Havonként megjelenő társadalmi és vallási képes folyóirat,
melyben mindenekelőtt a kisujszállási reformált egyház hiveihez, de más
helyeken lakozó embertestvéreikhez is szólnak

TÖRÖK IMRE és NAGY ISTVÁN / kisujszállási ref. lekipásztorok.

III. évfolyam. I-ső szám.

JANUÁR hónapra.

1908. év.

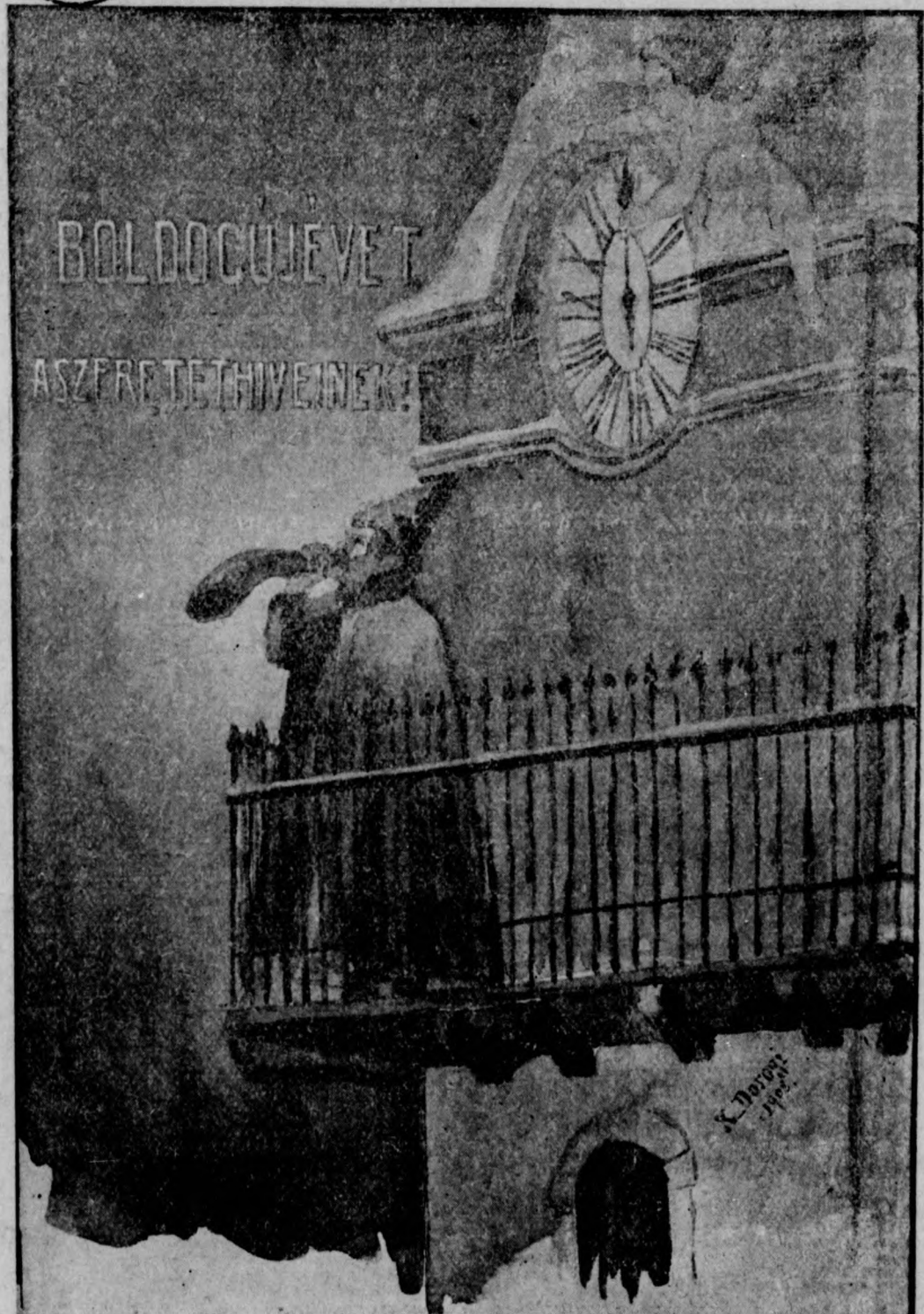
Boldog új esztendőt.

Adjon Isten boldog új esztendőt a magyarnak, közelebbről Kisujszállás nemes város lakosságának. Sok és igaz örömet, mely az egész népnek öröme legyen.

Új esztendőben az év első napján szokták ugyan ezt a kívánságot elmondani. De hát mind az egész néppel nem találkozhatunk, — nem főképp egy napon. Aztán a kisujszállásnak most van az új esztendő, akkor t. i. amikor az első száma a nyomdából kiszáll a házakhoz; és reánk egyfelől írókra, más felől olvasókra az az új év napja, a melyen először találkozunk az esztendőben a kisujszállás lapjain.

Tehát boldog új esztendőt!

A magyarnak, mivelhogy tulnyomó nagyrészen a földterméséből él, boldog az esztendő akkor, ha jó termés van; ha van buza bőven, kenyér az embernek, széna a jószágoknak, árpa tengeri a zsirt és szalonát adó állatnak. Bőven, hogy lehessen el is adni. Mert egy kis pénz is kell. Nem olyan világ van most, mint ezelőtt valaha régen, nem is olyan régen, — a mikor minden kitelt a háztól; és elég volt, a mi a háztól kikerült. Na meg az is hozzátar-

tozik a boldogsághoz, ha telik egyszer néha napján egy kis muzsika szóra, mert hogy a magyar ember e nélkül nem lehet. »E' kell a magyarnak!« hallani olyankor a kurjogató rikkantásokat. Mert hát sirva vigad a magyar! Azaz hogy vigadt a

régije. Lehet, bolond volt szegény, hogy sirt vagy kellett, vagy nem. Vagy talán oka volt rá. Sok baja, bánata volt. A mai magyarnak esze is több van, bánata, baja is kevesebb van. Nagy a mai embernek a józan esze. A sirásnak is megkeresi az okát. Egy könnyen nem adja. Dolga meg igen jól van.

Lám most is 12 forintos buza kenyeref eszik. Nagy a módja. Nagy és teljes az elégedettség. Béke az ur és szolga, a szegény és gazdag között. A legszebb remények, kilátások országában annak minden dolgainak rendbehozására. Törvényhozó atyái a miket e sokat szenvedett népvártólök, mindent a leggyönyörűbben beváltottak, az országnak sérelmeit orvosolták, sebeit bekötözték, jogait kivívták, a gazdagodásnak útját megnyitották, jólétet teremtettek, mindent úgy, amint ígérték, fogadták, az ég Istenére ezerszer esküdték. Már most igazán boldog a magyar. Erre az esztendőre is szép termés ígérkezik. Ámbár valamelyik ujságban egy bolond csillagvizsgáló szegénységet jövendölt. De hát az nem ő rajta áll. A jó Isten ad a magyarnak boldog esztendőt, — mert hogy megis érdemeljük tőle. A baj csak az, hogy mindezt a sok és nagy boldogságot a mi volt és még kilátásban van, megsejtette már az osztrák és máris kinyujtotta a kezét a nagyobb részért, azt írják az ujságok, hogy a kvótában (tudod-é, mi ez magyar testvérem! nekem nem szabad róla írnom, mert itt nem szabad politizálni) ezentul újra 6 millióval fog többet fizetni a magyar az osztráknak, mint eddig. — Oda se neki! Van elég! Van honnan!... Adjon Isten boldog új esztendőt a magyarnak!!

* * *

Keresi a magyar — szó sincs róla, jussa van hozzá, Isten oltotta belé is, mint más népbe a boldogság keresésének az ösztönét, — keresi a boldogságot. De én úgy látom, nem találja; nem jó uton keresi. Küzd, viaskodik immár 4-ik száz esztendeje azon, hogy maga lehessen ura magának. Nem boldogul. Hiába! Kevesen vagyunk, gyengék vagyunk. Nem is szaporodunk. Pedig a nemzetek ereje az ország

lakosságának számában van. Nem régiben egy nevezetes magyar író 30 millió magyarról álmodozott. Van pedig tiszta magyar e hazában alig 10 millió. A szaporodás pedig inkább fogyás. Mert p. o. Kisujszálláson ezelőtt félszáz esztendővel is volt már évenként 400-nál több ujszülött gyermek; most nagy néha emelkedik 400-ra de legtöbbször messze marad alatta.

Azt mondja erre a magyar ember mindenfelé: »Igy is sokan vagyunk. Nem férünk.« — Világért sem. P. o. a híres Angolországnak a területe korántsincs annyi, mint a miénk és 38 millió ember megfér rajta és gazdag belőle. — Mert jobban hasznát tudja venni a földjének, mint mi. Nincs az a talpalatnyi kis területe, amelyet termésre ne kényszerítene szorgalmával, munkájával. Mert termel mindent, nemcsak buzát, árpát, tengerit, hanem kerti és ugynevezett ipari növényeket: lencsét, borsót, kenderit, lent, virágot és úgy művelik a földet, mint nálunk a veteményeskertet — a szerbek és holgárok; aztán tenyészt minden hasznavehető állatot, melynek bőréből, gyapjából pénzt csinálhat. Aztán — és ez a fő! — dolgozik egész éven át szakadatlanul, nemcsak nyáron, hanem télen is.

Mindezek természetesen gazdasági lapokba valók. Ott bizonyosan bőven le is vannak írva gyakorta. Én csak azért említem itt fel e néhány szóban, hogy eszmélődést keltsek magyar testvéreimben és rámutassak arra az igazságra, hogy nincs kiben biznunk, segítséget nincs kitől várunk. A magyar nemzet legkeservesebben csalódik saját fiaiban. Mégis mindig más-tól várja a segedelmet, szabadulást. — Pedig egyedül az Isten és Isten után magad fogsz segíteni magadon magyar testvérem. Ha továbbra is máshonnan vársz segedelmet tétlenül, összedugott kézzel, elvesztél jó magyar nép.

Azzal is elámitotta magát a magyarnak egy nagy része, hogy saját hazájában nem boldogul; keres magának idegenben jobb hazát. Kimentek — mint sokszor elmondtuk már — tengereken tulra — 100 ezerek. S ime a mult hónapban futott szét a hir, hogy Amerikában sincs már kere-

set; jönnek haza az inség elöl nagyon sokan. Annak meg csak egy pár hete, a mikor egy rettenetes bányaszerencsétlenségről hozott hírt a táviró, a hol a robbanás miatt mély földalatti üregekben sokan, nagyon sokan odavesztek. A halottak közt sok magyar is. Eleinte háromszázat, később 75 magyar halottat irtak. — Egyért is kár... Csak kár volt elfelejteni: »Áldjon, vagy verjen sors keze, itt élned, halnod kell!« — Adjon Isten a magyarnak boldog új esztentőt!

* * *

De ha még százszor annyira jó volna is dolga földiekben a magyarnak, mint a mennyire nincs; ha gazdag volna, erős volna, úgy hogy nem félhetne az ő ellenségeitől; ha megvolna az öröm, elégedettség halmokon, völgyeken; ha ember munkájától, Isten áldásától olyan volna ez az ország minden esztendőben tavasztól őszig, mint egy szépen gondozott kert: ha lelki életünkre semmi gondot nem fordítunk; ha ez a mező műveletlenül, parlagon pusztán marad; azaz, ha nem műveljük, nem szántjuk és vetjük ezt is épen úgy, mint a termőföldet; ha nem gondolunk lelkünk táplálására; nem gondolunk gyermekeink, fiaink nevelésére, azok szívének, lelkének nemesítésére; ha minden módon és eszközzel nem irtjuk azok szivéből a bűnt, a rosszra való hajlandóságot, a melyek elhanyagoltatva épen úgy felburjánzanak az emberi szivben, mint a magára hagyott földben a gaz; ha minden erővel nem állunk ellen a rossznak, a gonosznak, mely szüntelenül leselkedik körülöttünk; ha sem magunk nem vigyázunk magunkra, sem pedig legfőképen ifjainkat nem próbáljuk megmenteni az erkölcstelenségtől; az erkölcsi romlottság minden gazdagság mellett is romlásba, pusztulásba hajtáná nemzetünket. Sőt egyenesen úgy áll a dolog, hogy a nagy gazdagság a nemzeteknek romlására van. Soha nem volt még e földön hatalmasabb ország, mint a római birodalom. És megvan róla írva, hogy amikor az egész világ felett hatalmassá lett; összehalmozta országában, annak fővárosában, Rómában a világ minden kincsét, aranyját, ezüstjét: ott és akkor megkezdődött

pusztulása. És ez emberileg természetes. A nagy mód, a pénz lehetővé teszi az embernek, hogy megszerezzen magának mindent, a mi szemének, szájának tetszik, amit megkíván az inyje, a vére és csak eszik, iszik, dobzódik, erkölcstelen életet él; tehát nemzedékről nemzedékre satnyul, gyengül testben, lélekben és épen úgy hal el végkimerülésben, végegyengülésben egy kimerült nép, mint az egyes ember, ha ifjú korban elfecséreli Istentől nyert erejét, vagy pedig, ha késő vénséget ér. — Ezért igaz, hogy a népekre is valóságos átok a túl nagy gazdagság. Ugy, hogy nemcsak istenes, vallásos gondolkozásu, de okos, előrelátó ember is volt Salamon király, a ki uralkodása kezdetén Istenhez imádkozván, nem kért tőle gazdagságot (1 Kir. 3: 11); a Péld. 30: 8. versében pedig egyenesen kimondja: »Szegénységet, vagy gazdagságot ne adj nekem.«

Tudják ezt némely nemzetek. Ezért ugyanakkor, a mikor földi jök, azaz vagyon megszerzésére igyekeznek, mindent elkövetnek a népnek vallásban, hitben, jó erkölcsökben megtartására. Ilyen mindenekelőtt az angol nemzet. Bámulatos, sőt hihetetlen mielőttünk az az óriás munka, rengeteg pénzáldozat, a melyet az angolok a vallásosság terjesztésére fordítanak. Hogy egyebet ne említsek, van Angolországban egy társulat, amely évenként sok-sok milliót áldoz a bibliának a terjesztésére. Lefordíttatja a bibliát a föld kerektségén élő minden nemzetnek a nyelvére; mi magyarok is onnan kapjuk a mi bibliánkat magyar nyelven. Aztán, embereket tart és küldöz szét a világ minden részébe, a kik a bibliát árusítják hallatlan olcsó árban, úgy, hogy abból a nyomtatás költségei sem térülnek meg, minden évben sok hiánnyal dolgozik e társulat; de mindig akadnak szegények fillérekkel, gazdagok ezerekkel, akik a társulat hiányait fedezik, hogy a biblia tovább nyomtatása, terjesztése fenn ne akadjon. — Nálunk még gondolni sem próbáltunk erre ez ideig.

Aztán az angoloknál, meg más népnél is, p. o. a németeknél, van iskola arra is, hogy tanítsanak papi tudományokra, az evangéliom prédikálására, a keresztyén vallás terjesztésére embereket, akik aztán

elmennek a vad emberek közé, fizeti, tartja őket az a nemzet, amelyik küldi; és a szerencsétlen vad népeket elvezetik az Istenhez, a megváltó Jézushoz. Hogy ezzel, a keresztyén vallás terjesztésével, a Jézus örök szeretetet hirdető tudományával mennyi áldást árasztanak, arra csak egy példát hozok elő. — A khinai népnek sok rettenetes rossz szokásai közt megvan az is, hogy a vak leányokat megvetik és vagy kidobják az utcákra minden gondviselés nélkül, ha parányi korában éri a vakság, vagy odaadják a szégyenletes életnek. Mikor ezt a kegyetlenséget egy fentebb ismertetelt u. n. miszisionárius meglátta, itthon Németországban felhívást intézett a kegyes lelkekhez az elvetett szerencsétlen khinai leányok megmentésére. A felhívásnak fogamatja lett. Gyültek az adományok. Egyik khinai városban az angol királynő adott telket a khinai vak leányok részére. Ezelőtt 3 évvel már 50 megmentett khinai vak leányt neveltek a felépült hajlékban ker. vallásos hitben és hasznos munkákra. Ugy hogy a khinaiak ámulva, csudálva látják, mit tudtak tenni a keresztyének azon gyermekekkel, akiket ők az ő vallásuk tanítása szerint hasznavehetetlen és ezért elpusztítandó teremtéseknek tartottak. De mi is, akik nemhogy magunk végeznénk ilyen istenes munkát, de még hírét sem halljuk ezeknek, nagy tisztelettel gondolhatunk az angol, a német és a hozzájuk hasonló vallásos lelkeletű népekre, és az ő kegyes életökre. Amely természetesen nem azt teszi, hogy azon népekben nincs bűn. Van, sőt vannak ott is nagy bűnök, mert bűn nélkül nincs a földnek egy talpalatnyi területe sem; hanem azt teszi, hogy azon országokban a bűnt legalább nagy jó cselekedetekkel enyhítik. engesztelik.

De így van-é nálunk!? Adjon Isten e részben is a magyarnak boldog ujesztendőt!

Nálunk pedig még csak most indult meg a munka a hitélet felébresztésére. Mi itt írjuk ezt a kis ujságot. Tartunk hetenként (most már csak) egyszer vallásos jellegű összejöveteleket, ahol van ének, imádko-

zás, biblia magyarázat, tanító urak és nők felváltva egyháztörténeti dolgokat olvasnak; gyermekek vallásos költeményeket szavalnak; részt vesznek ezekben mindmindannyiszor az 5-ik és 6-ik o. leányok és fiuk felváltva, hogy ezeknek szívéhez próbáljunk az evangéliom igéivel hozzáférközni. — Tartottunk már két ízben a télen szeretet vendégséget, melyről sok éhezőt megelégtettünk.

A mi példánkat követik az ujságírásban két egyháznak a lelkészei. Gyomán »Ola já g« címmel, azután Mezőturon »Világosság« címen indítottak a lelkészek havonként megjelenő vallásos folyóiratot, úgy amint mi tesszük, előfizetési díj nélkül, önkéntes adakozásból fedezve a nyomtatás költségeit, mert egyébre nem kell.

A mezőturi »Világosság« decemberi (1-ső) számából olvassuk, hogy ott már van református olvasó egyesület, ahol csakis vallásos és egyházi lapokat és könyveket olvasnak, mert természetesen, ha valakinek szabad politikai világi természetű ujságok könyvek olvasására, tartására olvasó egyesület alakítani, szabad külön tenni ezt azoknak, akik meg csak egyházas és vallásos jellegű olvasmányokat szeretnek.

Mezőturon is volt Karácson első napján ünnepi összejövetel; de az ujságból azt olvashatjuk ki, hogy ott csak perselypénzt adakoztak a szegényeknek. — Ugyancsak Mezőturon az újvárosban minden kedden este van vallásos összejövetel; vasárnap délután pedig kizárólag a gyermekek részére; míg szombat este a serdült ifjakat hívogatják összejövetelre, hogy elvonják őket a rosztól, vezessék a testi-lelki jóra. — Ez volna a rendkívül áldásos, jótékony hatású cselekedet. Ezt szeretném én is nagyon megismertetni, megszerettetni a mi városunk gazdálkodó közönségével; régi vágyam, tervem ez nekem; irok is róla más helyen.

Még egy helyről írhatok ilyen jót. Püspökladányban szintén tartanak vallásos összejöveteleket már régebb óta, olyan módon, mint fentebb irtam nálunk, — azal a különbséggel mégis, hogy ott vannak belépti-díjjal járó felolvasások is;

mégis oly nagy számmal látogatják, hogy a bevételekből az egyháznak minden iskoláját felszerelték természetrajzi, földrajzi és történelmi képekkel oly gyönyörűen, a melyet én még sehol sem láttam; azt mondom: érdemes még tanult embereknek is megnézni.

Ha Magyarországon a hitélet, a valóságosság, képes lesz még egyszer felébredni és erőre kapni: akkor még lehet reményünk a megmaradáshoz.

Adjon hát a Isten boldog új esztendőt, új életet a magyarnak.

Nagy István.

Népmozgalmi adatok az 1907. elmúlt esztendőről református gyülekezetünkben.

Született: 196 fiu 173 nőszülött, összesen 369.

Ezek közül halvaszületett: 10 fiu, 10 nő, összesen 20.

Élveszületett és megkereszteltetett: 186 fiu, 163 nő, összesen 349

Az összes szülöttek között törvénytelen: 179 fiu, 154 nő, összesen 333.

Törvénytelen: 17 fiu, 19 nőszülött, összesen 36.

Eskettelett: 105 tiszta református pár, 10 vegyes vallásu, összesen: 115.

Halottak száma: 151 férfi, 146 nő, összesen 297.

Áttért hozzánk 1 fi.

Szaporodás, amennyivel több született s áttért a halottak számánál: 46 fi, 27 nő, összesen 73.

Tehát egyházunk népessége az 1907. év végén: 6428 fi, 5970 nő, összesen: 12398 lélek.

Ezuttal, bárhiszen fogyni nem fogytunk, egy kis kimutatás kapcsán valamit meg akarunk említeni. És ez a következő!

Az 1907. esztendőben született 369, sőt a halvaszületteket levonva csak 349

szülött, mikor a lakosság református részének száma 12¹/₂ ezerre megy.

De nézzünk egy pár régebbi esztendőt, mikor még nem volt annyi lélekszám egyházunkban.

1870-ben 462 a szülöttek száma

1880-ban 458 » » »

s már:

1900-ban 398 a szülöttek száma

1905-ben 385 » » »

1906-ban 393 » » »

1907-ben 369 » » »

Tehát 100-zal kevesebb, mint 1870-ben.

A szülöttek száma úgy látszik apad, nemcsak városunkban, de általában a Nagyikunsgban, ha nem is oly irtózatoss mérvben, mint a Dunántul Baranyában, mely vármegyének egyik községében a mult évben már egyetlen egy gyermek se született.

Pusztulunk, veszünk!

Nem hóhérok öldösik halomra a kisdedeket, mint egykor Bethlehemben, mikor az anyák siralma gyermekeik miatt Bethlehemtől Rámáig hallatott: hát kik? Hát hova lesznek a gyermekek? Miért fogyunk? Hát az volna rólunk megírva, hogy pusztuljon el, önmagát irtsa el a szerencsétlen magyar?!

T. I.

Ifjusági egylet.

Azok, a kik korunk nagy vallási elhidegülésének, vallás és egyháztól való elidegenedésének okait kutatják, rájöttek arra, hogy ezen okok közt egyik legfőbb fontosságú a gyermekek és ifjak elhanyagolása, elhagyása, valósággal kiszolgáltatása a romlásnak testileg, lelkileg. Tudniillik épen azon időtől kezdve, a mikor a fejlődésnek induló gyermek testére, lelkére úgy kellene vigyázni, mint a ki a virágot szereti, vigyáz arra a törékeny kedvenc virágára, épen ezen időtől kezdve csaknem mindenki teljesen leveszi gondját a gyermekekről. Kevés szüle tudja azt, hogy a gyermeket mintegy kézen fogva kell vezetgetni az élet utjain, a hol minden lépten-nyomon botránkozás kövei állnak utunkban.

Kevés szüle félti, óvja gyermekét a büntől éjjel-nappal való gondos éber őröködéssel. Az egyház és iskola 12 éves kortól kezdve, a mikor a mindennapi iskolakötelezettség határát eléri, teljesen leveszi gondját a gyermekekről, nem kíséri, nem vezetgeti azt többé, — mert hiszen az ismétlő iskolázás — sajnos! — a legtöbb helyen semmit sem ér, nincs szigoruan végrehajtva. Még olyan helyen, a hol ez az iskoláztatás be van tartva és ehez képest a gyermekek konfirmálása is elmarad a 15 éves korig, valamit tehet az egyház a lelkész és tanítók által vallásos nevelés útján a gyermekek lelkének mentésére. De ezen túl ilyen helyeken is teljesen magokra vannak hagyatva az ifjak és kidobva a társadalom mérgező befolyásának, mert jóllehet magának a társadalomnak, azaz a felnőttek társaságának is nevelő hatást kellene az ifjakra gyakorolni, de ellenkezőleg a mai társadalom csak ront, nem épít, nem nevel.

Össze kellene hát gyűjteni az iskolát elhagyott leányokat és fiukat, kellene lenni egy helyiségnek, a hol ők összegyülekez-hessenek, ahol és a mely összejövetelek által el lehetne őket vonni e világ hiábavalóságaitól; a hol lehetne velök tisztességes dolgokról beszélni, szívökhöz férközni, míg azt a világi hiábavaló üresség Istentől végkép el nem vonta; a hol lehetne velök megértetni, hogy van nemcsak tisztességesebb, de hasznosabb élet is, mint a mit ifjaink élnek, van kívánatosabb, nemesebb és felemelőbb életmód is, mintha a leányok a hiuságnak, a fiuk a dobzódásnak élnek; vagyis lenni kellene helynek, a hol az ifjak magoknak üres óráikban nemes szórakozást találjanak.

Más országokban ez is megvan. Vannak az u. n. ifjusági egyletek. Nálunk alig van még egy két városban. Budapesten tudok. Mert fájdalom, mi még semmi ilyen nagy dolgot, annak rendkívül áldásos voltát megérteni képesek nem vagyunk.

Pedig, hogy mi ez, annak megértésére vagy 2 példát hozok fel.

Egy ifjusági egyesületi gyűlésen, talán ha jól emlékszem Párizsban, a hol a világ minden részéből voltak az ifjusági egye-

sületeknek képviselői, küldöttei, egy dús-gazdag amerikai polgár amint hallotta azokat a gyönyörű dolgokat, a miket ott a küldöttek jelentettek az ő egyesületeik működéséről, az ifjuság megmentése végett folytatott istenes munkáról, anynyira felbuzdult, hogy azonnal Párizsból sürgöny útján rendelkezett haza, hogy az ő lakóvárosában az ő költségén építsenek hajlékot és pedig valóságos palotát az ifjuság számára.

Egy magyarországi ifjusági küldött Svájcban egy városában járván, tudakozta, hogy mennyi évi tagdíjat fizetnek az ifjak az egyesületben. Egy apa felelt azzal, hogy annyit, a mennyi a mi pénzünk szerint 50 koronát tenne ki évenként. Midőn e nagy összeg felett a magyarországi ember elesudálkozott, a svájci így világosította fel: Hát gondolja meg Uram, hogyha fiaink számára nincs hely, ahol nemesen elszórakozzanak, ha csak vendéglőkre, korcsmákra vannak utalva, csak 50 koronát költene el évenként ivásra és egyéb rosszra!?

Nem igaz-é ez atyámfiak!? Vajon egy jó gazda legény nálunk is, aki szeret mulatozni csak 50 koronát költene el erre!? — Igaz; erre azt mondja sok ember. Aki mulatozni szeret, akkor is megtenné, ha volna egylet; aki pedig nem szeret, így sem teszi. — Hát nem így van atyámfiak. Mert szó sincs róla, hogy akkor is ne lenne mulató legény; de bizonyos, hogy többeket vissza lehetne tartani, ide lehetne édesgetni. — Hiszen lám az iparos ifjuságnak nálunk is van egylete; az is arra való, hogy az ifjakat visszatartsa a dobzódástól. Miért ne lehetne ilyen a gazda ifjuságnak!? . . . Hiszen ennek még inkább telik.

Ezért tettem én most már próbát az iskolás gyermekekkel, akiket a szerda délutánokon tartott vallásos összejövetelekre elhivogatok. Hátha az Isten itt és ezzel megsegítene!?

Nagy István.

Az 1907. évi kegyes adományokról.

Az ó esztendő utolsó délestéjén felolvastam a gyülekezet előtt név- és summa szerint, amit e dologról — a bevett rendtartás szerint — fel kellett olvasnom.

Isten országa, templom, iskolák — szegények, árvák javára: 6122 kor. 19 fill. gyűlt össze egy év alatt. Hatalmas összeg! Köszönet a jóttevőknek s dicsőség Istennek.

Nem részletezem írásban — hiszen sokan jónéven se vennék, — ki mennyit adott a fenti összegből; de meg — mint jelentettem is — alig van olyan ház, olyan család Kisujszálláson, mely filléreivel vagy forintjaival hozzá nem járult volna ahhoz a szép summához.

Jellemzésére azonban az adományoknak nem tudom megállani egyet-mást le ne írjak.

Egy helybeli tisztos özvegy asszony s egy vidéki uriember nagyobb összeget (350 és 100 koronát) adtak a főgymnasiumi tápintézet céljára. Bizony-bizony szükség volna erre nagyon, akkor látnánk még csak sok diákot városunkban! Igy — is messze világít intézetünk jó hírének fénye; de míg tápintézetünk, vagy pláne internátusunk nem lesz, sok vidéki szülő kénytelen gyermekeit oda küldeni, ahol illetén intézmények könnyebbé teszik a szülőkre nézve középiskolás gyermekeik — fentartását. — Ajánljuk e nagy célt továbbra is mindenki figyelmébe s munkás szeretetébe, hogy a kun elődök által megépített több százéves gymnasiumunk nagy virágzást lásson, végtelen időig legyen dicsekedése Isten e helyen telepedett gyülekezetének, e nagy jövőjü kun városnak!

A főgymnasium céljára hagyta az a derék izraelita polgár, Erös Bernát is, ama 749 korona 10 fillért, melyet egyházi pénztárunk az 1907. év folyamán bevételezett. Két dolog jut itt eszembe. Az egyik az, hogy vajjon kunmagyar polgár hagyományosan idegen vallás szárnyai alatt lévő intézet javára 100-akat; mint ezt néhai Erös Bernát s neje Holzer Cecilia tették. Emlékük fennmarad! — Hajh sok magyar ember pedig nevető örökösökre hagyja vagyonát s az örökösök a jusson összemarakodnak, egymást kiátkozzák, még a

hagyományozót is összeteremtik egy pár haragos szóval a sirja porában. Ez a nóta vége!

A másik mondani valóm meg az, hogy mikor így egy-egy hagyomány esik egyház vagy iskola javára, bizony akad egy-egy olyan sülyedt lélek, aki azt is sajnálja. Ugyis van az egyháznak, — mondják. Nem tudják az ilyen balgatagok, hogy ami hagyaték, alapítvány, az egyház kezelése alá kerül, annak csak kamatait szabad fölhasználni, a tőkéhez időtlen időig nem szabad nyulni, — a kamatot is csupán arra szabad fordítani, amire megjelölték a nagyemlékü adományozók. Im az 1907. évben is 78 árva-szegény gyermeket ruháztunk fel, 1472 kor. 33 fillért érő ruhával, azoknak az áldott lelkü, nagyemlékü adakozóknak a jóságából, kiknek nemes szívök is régen porrá vált, de emlékü oda van jegyezve egyházunknak 1805. óta vezetett Aranykönyvébe; meg, ami főbb, a mindentudó Isten örök könyvébe.

Nagy örömet szerzett nekem a kis Földi Erzsébet 5 koronás adománya is, melyet konfirmációja emlékére adott kezeinkhez. Óh gyönyörű alkalma az életnek, mikor boldog ifju szívvel először lépünk a szentek szente elé az érettünk kinhalált szenvedett Megváltó asztalához. Óh milyen szép lenne, ha sokan követnék e szép példát! Az ilyen adományoknál nem az az egy-két korona, vagy fillér a fődolog, melylyel valamely szép célt támogatunk, hanem az ilyen adományokkal érzékenységre, keresztyéni önzetlen indulatra neveljük gyermekeinket, kikről a szülők számolni tartoznak majd odafenn De hát oly csekély a szülők érdeklődése épen a konfirmációi alkalom iránt, hogy én ismerek olyan szülőket, kiknek két szép gyermekük járult először életében a szentséges Urasztalhoz s a szülőknek akkor sem dobbant meg a szívök, ott se voltak az Istenházában. Csinálják a papok a maguk dolgát, mi közünk hozzá?!

Szép adomány volt az a koszoru megváltási összeg is, mely néhai Janó Mariska emlékére kezeinkhez jutott. Sok egyszerű lelkü, puritán református érzésü ember, ha tudná, ha látná, hány koszoru, életnélküli ékesség, üres cifraság van a koporsóján, mikor kristályüveges gyászhintón viszik a

temető felé, holott márványos sírbolt, meg csillogó-rácsos gránit oszlopok várják — bizony megdobogtatná koporsófüdelét szörnyű felriadással: Egyszerű voltam életben, az akarok lenni halálomban is!

Az a tenger koszoru, melyet egy-egy temetésen látok s a melynek ára mind külföldre vándorol, — néhány koronával megváltva s szegények istápolására juttatva sokat tenne az élet boldogítására; társadalmi bajaink orvoslására. Hejh! Kálvin Jánosnak még csak sírhalom, fejfa se kellett! Könyves Tóth Mihály egykori karcagi, később debreceni lelkész meg csak fátyollal átkötött bibliáját tette koszoruk helyett a koporsójára.

Feledhetetlen szép jelenet volt az is az 1907. évben, mikor az iskolás gyermekek fillért fillérhez, krajeárt krajcárhoz rakva, apát s anyát vesztett árva kis társaik számára 92 kor. 61 fillért gyűjtöttek alig egy nap alatt. Fel van jegyezve a nagy Isten-nél azoknak jósága, keresztyéni cselekedete is, kik a szeretet-vendégségek alkalmával ételneműt, meg pénzt adományoztak inségesek segélyezésére; kik kenyérrel látták el az Ur szent asztalát; kik a templomi perselyekbe hullajtották filléreiket. Látta az Isten annak a kegyes nőnek cselekedetét is, ki küszöbről-küszöbre járva 60 korona 10 fillért gyűjtött egy árvahodott család számára.

Künn a pusztán is száll a harangszó, sokak kegyes adományáról beszél és minden vasárnap énekszó mellett zendül az idős Gönczi Sándor és neje Pápai Juliánna által adományozott pusztai orgona zenéje. Fenn a toronyban kong a szép ujitott harang és áll istennek megékesített szent háza, hirdetvén a kis harang özv. Bordács Imréné asszony, a templom gyönyörű éternit tetőzete pedig a buzgó lelkű presbiter Máthé István és neje érdemeit, ki utóbbiak 1600 koronát adtak a templomtetőzet megújításának céljára, ugyane célra a Komáromi testvérpár: Albert és Bálint, továbbá H. Nagy Lajosné, Bucsai László és neje, és Sas Lajos tettek adományokat; áldja meg házukat az Ur az Ő Háza iránt gerjedező indulatukért.

Sok segítséget vettek a szegények a jobbmóduaktól; — a szegény és gazdag

találkoztak. Még nem minden igaz szegényen segíthettünk, mert még nem minden szív indult segítségére.

Akik megindultak, akik tettek, akik adtak, vegyék el jutalmukat onnan felülről, a porladozó jótevők pedig békén porladjanak — emlékezetök él! — és haló poraik fölött indul köztünk az »élet«.

T. I.

Az én örömöm.

Egyszerű szegény ember szerzette nekem valamelyik reggelen ezt a nagy örömet, melyről írni akarok. Nevét is megörökítem e derék embernek: Gönczi Károly ez! — Bizodalmason jött be hozzám a lelkészlakásra, melynek ajtaja nyitva áll, szívünkkel egyetemben, minden jó ember előtt, — bejött s egy új kötésű nagyocskakönyvet nyújtott felém. Elmondta, hogy ő azt nagyon szereti, mint becses emléket, mint kincset őrzi, sokszor átolvasta, sokat tanult belőle. Bizony egy öröm-könyvsepp jelent meg a szemeimben: a »Szeretet« mind a huszonnégy száma volt bekötve ékes szépen, nem hiányzott egy lap, egy betű se belőle. — Két évi ebbéli munkánk gyümölcse, úgy néztem arra a könyvre, mint gyermekére az atya.

Áldja meg az Isten azt a jó derék embert, Gönczi Károlyt; szívében vigasztalja meg a mi édes Vigasztalónk!

Megbecsüli pásztorainak önzetlen munkáját, megbecsüli, a mi jó; — a »Szeretet«-et nem dobta szemétre, nem adta azt, ami szent az ebeknek. Áldja meg az Isten örömmel az én örömömet!

És nekem úgy tetszik, hogy Kisujszálláson eddigi sok örömömhöz ad még többet is az örömet árjadoztató Isten! Óh hadd legyen az én hitem szerint!

T. I.

Jelentés a múlt év utolsó estéjén tartott szeretet vendégségről.

A szeretet és könyörület Istenének mondott hálával emlékezünk e vendégség-

Folytatás a mellékleten.

ről is Meit az ő lelke megerősíté a mi lelkeinket, hogy azok megálljanak a kétség között, a melyet támasztottak a szent dolgoknak ellenségei sokakban. Némelyek csakugyan megtántorodtak, ezen összejevetelről elmaradtak, de viszont jöttek ujak, adomány pedig jóval kevesebb résztvevőtől, mint a mult alkalommal, sokkal több érkezett. Nevezetesen ezuttal 33 család küldött vagy hozott eledelt és járult pénzádománnyal a szegények segítésére. A mult szeretet-vendégséghez hozzájárultak negyvenöten.

E vendégségben jelen volt és megelégtetett 26 árva fiu és leány, ezek közül nyolcnak az édes anyja is. Másnap, tehát új esztendő napján délben jóltartottunk 41 árva iskolás fiut és leányt és velök egyszerre 8 városi szegény asszonyt, kik távozásukkor ezen felyül szalonnát és kenyeret is kaptak. Így tehát jóltartásban részesült a vendégség helyén összesen 83 ember, ezenkívül házukhoz vittek nagy családú szegények 2 házhoz 1—1 egész, 4 házhoz fél kenyeret, szalonnát és egyéb apróság félét. Pénzádomány jött 38 kor. 6 fill., mely szegények közt kiosztatott. E szegények közt leginkább olyanok vannak, a kik nem állhatnak ki szegénységükkel a piacra, azaz nem mehetnek nyilvános kéregetésre, pedig nagy nyomoruság van hajlékukban; p. o. egy háznál egy szegény özvegy asszony 2 keze munkájával négy gyermeket és öreg édesanyját tart fenn. De sokszor napokon át nem fűtenek a szegény didergő gyermekekre.

És az a lelkes kis csoport, a mely ezen áldásos szent munkát végzi, azt is feladatául tűzte, hogy az ilyen rejtve nyomorgó inséget felkeresse és a szivekben a könyörületet irántok felébresztvén, rajtok valamit segítsen. Sok ilyen családot felfedeztünk már és részesítettünk kisebb-nagyobb segélyben.

A jócselekedetből származó nyugodt, tiszta öntudat legyen szolgáljon vigasztalásul és bátorításul azoknak, kik meg nem tántorodtak, buzdításul azoknak, kik még nem mernek, a csufolódók és szidalmazók csufolódása és szidalmái ellen.

Legyen köszönet és hála a megsegített szegényektől a jóltevő kegyes lelkeknek.

Mindenek felett mindnyájan hálás köszönettel vagyunk özvegy Kaffán Béláné urasszonynak, a ki mind a két szeretet vendégséghez szükséges összes edényeket minden fizetés nélkül adta ide az ő kereskedéséből. Ő annyival inkább méltó hálánkra, mert nem a mi ref. egyházunk hive. De Isten im a kövekből is támaszthat fiakat, minden nemzetből adhat emberszerető embereket.

Övé azért minden dicsőség!

Máté Sz. Lajos.

A „Szeretet“ 1907. évi számadása.

Istennek hála már második évről számolhatunk a »Szeretet« életének. Csoda kis ujság ez; 2700 felé repülő, fehér-tarka galambok havonként megjelenő példányai. Az okos szeretet adományaiból táplálkozik. A szerkesztői ingyen dolgoznak, a legtöbb ház a legtöbb család ingyen veszi. Számításunk szerint 414 háztól jött városunkban adomány, körülbelül 2000-tól még nem. — De megjön az is, nem félünk. Megy az ujság a kunyhókba is, s 5 fertályórás messze pusztára 45 példány jár, vidékre is megyen vagy száz, bár a környéken senki se ajánlja a hivek figyelmébe, maguk a hivek, kik szeretik a »Szeretet« dolgait, irogatnak meg jönnek érte. A tengeren tulra Amerikába is megy néhány példány, szegény hazátlan testvéreink vigasztalására.

Mint örömteljes dolgot említjük, hogy nagyobb református ekklezsiáink követik a jó példát, az ingyen minden házhoz járó kis ujság példáját. A »Szeretet« volt Magyarországon a legelső, utána jött Gyomán az »Olajág«, Mezőturon a »Világosság« s most írja a nagybecskereki lelkész ur hogy ő is eddig szerkesztett lapját a »Ker. Evangyelistát« Becskereken s környékén küldi minden háznak, akár kell, akár nem; eddig csak az előfizetőknek küldte. —

Isten áldása van az ilyen munkákon, Krisztus kegyelme száll a kis ujság szárnyain, annak a Krisztusnak a lelke és ke-

gyelme, ki ezt mondotta: »Elmenvén tanitsatok« E kis lap is elmegy és tanít. 30 ezer példány ment szét az elmúlt évben; ebben mennyi jó tanács, vigasztaló szó, biztatás, bátorítás, világosítás! Itéljék meg, akik ismerik, hogy dicsekszünk-e hitvány módra, vagy pedig tényeket hirdetünk?

De hát számadást ígértünk.

Lássuk ezt:

Előbb a kiadásokat!

A nyomdának és a képek öntvényéért fizettünk;

Január hóra	98 K. 50 f.
Febr. és márc. hóra	120 » — »
Ápr. és május »	127 » — »
Jun. és július »	120 » — »
Aug. sept. okt. »	202 » 65 »
Nov. dec. »	125 » 21 »
Összesen:	793 K. 36 f.

Az ujság széthordóinak:

Jan. febr. és márc. hónapokra (8 koronájával)	24 K. — f.
A következő 9 hónapra Éri Jánosnak (10 koronájával)	90 K. — f.
Összesen:	114 K. — f.

Postaköltségekre (ujszámbélyegek, expressz és ajánlott levelekre)

18 K. 22 f.

Az összes kiadás tehát

793 K. 36 f.

(nyomda, kihordó, posta)

114 » — »

18 » 22 »

Összesen: 925 K. 58 f.

Ezzel szemben bevétel volt:

1906 év végén maradvány 199 K. 10 f.

1907. évi adományok össz. 872 » 04 »

Összesen: 1071 K. 14 f.

A bevételek összegéből

1071 » 14 f.

ből levonva a kiadások összegét

925 » 58 f.-t

Átjön maradványként az 1908.

évre

145 K. 56 f.

Ez a pénz elég lesz januárra s februárra; — januárban is gyült már egy kevésség. Három hónapot még körülbelül kibírunk azután? . . .

Hogy is mondja a költő?

»Bíz az Istenség vezető kezére.«

Igen, arra bizzuk dolgunkat, arra vetjük gondunkat.

Büszke lehet a kisujszállási nép, amelynek pedig sok rosszat hányogatnak szemére az emberek; büszke lehet, tegye el emlékbe is lapunk 1908. évi első számát (esetleg a többit is!) — büszke lehet s egyben boldog is, hogy ilyen célra a két év alatt: 1889 kor. 70 fillért tudott összegyűjteni. Van az adományok közt 40 koronás adománytól kezdve le a pár fillérig mindenféle. Isten előtt az adományok aszerint vannak följegyezve, amint jószívűből s nem kényszerből eredtek.

A tetteinket, szívünk mozdulását számon tartó Isten fizessen áldásaival a kegyes adakozóknak!

Annyit ide jegyzünk még, hogy ha nem léteznék a »Szeretet«, vétek volna meg nem csinálni. Ki tudja, mikor s milyen szükségünk lehet még ez ujságra népünknek, gyülekezetünknek egy és más dologban felvilágosítás céljából?!

Hát nem jár még elég alakban közöttünk Sátán?

Paráznaság, mértéktelenség, istenkáromlás, egy gyermekrendszer, Amerika — nem elég?

Vagy nem kell-e tudni, mi az a baptizmus, a tulságba menő vallásosság, sokszor csak vallásoskodás? A rosszul értelmezett socializmus, mely sokak lelkében mindent gyűlölő, mindent felforgatni akaró anarkizmusra, nihilizmusra, petrolőrsegre durvul?

Hát, hogy a magunk legközvetlenebb dolgát nézzük; a szívek hidegsége, üressége — az önzés, a földhöz ragadtság, az üres templomok, a halálában elhagyott Krisztus, a néptelen szentvendégségek az Ur asztalánál?

Van baj elég!

Erős meggyőződése, hogy nagy szükség van a »Szeretetre.«

Kisujszállás népe ezt belátta, áldja meg ezért az áldó Isten! Kéri továbbra is a »Szeretet« e nemes gyülekezetnek, e népnek támogató szeretetét. T. I.

A kisujszállási önálló iparosok dalárdája.